

mного je bilo tožbâ. Razen poglavarja ni bil nihče obdolžen umora. Poglavar pa je bil obtožen, da je umoril plemiča svojega nekdanjega gospodarja in vodil neštivilne rope. Sodnikovo jasno oko je iskalo poglavarja, ki se je skrival za hrbtom sodrugov. Hlapci so ga sunili naprej — sivi mutec je stal trepetaje pred nekdanjim svojim dobrotnikom. Pogled sodnikov se je zameglil. Zaznamovanega lica, zmršenih las, sključen, je stal mutec pred njim. Vprašal je sodnik — sivi mutec je padel na kolena, kimal z glavo, obračal ostanek jezika... Morda bi bil povedal rad, kako ga je skelela nesreča ljubljene Kate, kako ga je podila krvava senca iz mirnega gradu, kako ga je opominjala vest dobrote gradnikove... Pa le nerazumni glasi so prihajali iz pohabljenih ust... Roke so razjasnjevale njih pomen, tolkle ob prsi. Verige so rožljale, debele solze kapale — priznaval — obžaloval je mutec...

Šepet usmiljenja med moškimi — krik groze iz ženskih ust...

Radivoj je položil roko na meč. Prisegel je bil, tu ni smelo govoriti usmiljenje. Oster je bil zakon: glavo za glavo. — Težka mōra je legla na srca vseh. Sodnik je vstal. Daleč je segal krepki, slovesni glas, vse glave so se sklonile, ker sveta je beseda pravice. Po besedah zakona so bili smrti vredni vsi. Vendar z ozirom na mladost roparjev, na težavne čase, v katerih je potrebna vsaka roka v obrambo dežele, naj živijo in čakajo ugodnega časa ob katerem lahko operejo svoj greh. Le mutec — poglavar naj zadosti s smrtjo...

Mignil je sodnik — rabelj je vzel vrv in jo vrgel obsojencu za vrat. Bil mu je zapadel.

Po molku pričakovanja je nastal splošen šum odobravanja. Skozi šumečo množico se je preril sivolas, zgrbljen mož v plemiški obleki do gradnika. Hreščec glas je vpil:

„Pravda! Jaz zahtevam svojo sužnjo, nemudoma mi jo vrnite, vitez!“

Zabliskalo se je v očesu gradnikovem — senca nasmeha se je zazibala po obrazu, ko je odgovoril:

„Obžalujem, Brdski, saj veste, da je dolžnost viteza, streči ženam. Deklica se je dopadla moji nečakinji in daroval sem jo nji. Kar pa vitez reče, ne oporeče.“

Osupel je bil Brdski. Na velem obrazu so igrale strasti, jezna beseda je silila na dan; toda silen je bil junak, pred katerim je stal, in obdan od vdane mu množice. Oproda

IZ ADMONTSKE KNJIŽNICE: SODBA.

mu je opasoval meč, župan mu podajal čelado, tožitelji in obsojenci, vsi so gledali s spoštovanjem na njega, s posmehom na zaljubljenega starca.

Odhajal je vitez, spremljan od šumeče družbe in odhajaje je rekel Brdskemu: „Pri meni najde tudi tlačan pravico.“